

Regelrådets uttalelse

Om: **Endringer i brukthandelsregelverket**

Ansvarlig: **Nærings- og fiskeridepartementet**

Regelrådets konklusjon: **Forslaget er tilstrekkelig utredet**

Nærings- og fiskeridepartementet

Deres ref.:

23/4355-1

Vår ref.:

23/00172

Vår saksbehandler:

Bendik Dalene

Dato:

06.10.2023

Uttalelse

Om: **Endringer i brukthandelsregelverket**

Konklusjon: **Forslaget er tilstrekkelig utredet**

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Vi viser til Nærings- og fiskeridepartementets høring om endringer i brukthandelsregelverket. Regelrådet mener at forslaget er tilstrekkelig utredet.

Regelrådet finner det positivt at det er utredet tiltak som i stor grad innebærer forenkling for eksisterende og nye næringsdrivende innen brukthandel. Forslaget om å oppheve regelverket vil fjerne en rekke administrative krav for virksomhetene.

Det er positivt at departementet har utredet alternative tiltak, at berørt næringsliv er beskrevet og at virkningene for brukthandelnæringen er kvalitativt utredet. Selv om det etter Regelrådets vurdering er enkelte svakheter i utredningen blant annet når det gjelder motorvogner, mener Regelrådet at høringsnotatet utgjør et godt beslutningsgrunnlag.

Regelrådet mener at departementet på en god måte får frem hvorfor gjeldende regulering ikke lenger er egnet. Ny teknologi, samfunnsmessige trender og EØS-relevant regelverk om bærekraft og sirkulær økonomi er blant forholdene som har betydning for framtidens brukthandelvirksomhet.

Regelrådet mener på denne bakgrunn at forslaget er utformet på en måte som vil spare næringslivet for kostnader.

På de neste sidene kan du lese mer om Regelrådets vurderinger.

Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen

Sandra Riise
leder av Regelrådet

1 Om forslaget som er sendt på høring

Nærings- og fiskeridepartementet har sendt på høring forslag til endringer i brukthandelsregelverket. Departementet anbefaler å oppheve brukthandelsregelverket, men foreslår nødvendige endringer i øvrig lovgivning for å videreføre Norges forpliktelser gjennom UNESCO-avtalen.

Formålet med forslaget er å bedre legge til rette for bærekraft og sirkulær økonomi gjennom forenkling av brukthandelsnæringen.

Departementet foreslår å fjerne en rekke krav til virksomheter som handler med brukte og kasserte ting. Blant annet foreslår departementet å fjerne kravet til bevilling, godkjente lokaler, detaljert protokollføring og politiets mulighet til å kontrollere virksomhetene.

Inntil det er etablert permanente regler som ivaretar Norges forpliktelser etter UNESCO-konvensjonen, foreslår departementet et midlertidig regelverk hvor brukthandelslovens virkeområde innskrenkes til bestemte ting. I tillegg foreslår departementet en overgangsordning for salg av brukte motorvogner.

2 Regelrådets mandat og prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1. Rådet gir rådgivende skriftlige uttalelser ved høring.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker vi gir uttalelser til.

2.1 Hvorfor Regelrådet har valgt å uttale seg om saken

Brukthandelsregelverket oppstiller omfattende plikter for næringslivet som begrenser adgangen til å selge brukte ting. Det fremgår av høringsnotatet at omkring 7 700 virksomheter omfattes av gjeldende brukthandelsregelverk, og videre at det ikke er en nedre grense for hvor mange brukte varer som må selges «i næring» før loven kommer til anvendelse.

Regelrådet mener at tiden har løpt fra gjeldende brukthandelsregelverk. Teknologisk utvikling og nye konsepter gjør brukthandel stadig mer attraktivt. I tillegg legger Europas grønne giv, regler om bærekraft og økodesignforordningen til rette for økt brukthandel. Brukthandel vil bli viktigere i årene framover. Vi må derfor ha et brukthandelsregelverk som legger til rette for grønn omstilling og sirkulær økonomi. På denne bakgrunn har Regelrådet valgt å uttale seg om denne saken.

3 Regelrådets vurdering av utredningen

Ifølge Regelrådets vedtekter § 2 første ledd skal Regelrådet ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Regelrådets uttalelser tar særlig utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksens punkt 2-1 Minimumskravene til utredning og punkt 2-2 Omfang og grundighet.

3.1 Beskrivelse av problemet og målet med forslaget

Departementet beskriver utfordringene med dagens regelverk på den god måte, der det blant annet vises til at regelverket er administrativt tyngende for de som driver brukthandelvirkomhet. Departementet viser videre til markedsutviklingen innenfor brukthandel, og forventet utvikling knyttet opp mot ny teknologi og aktuelle reguleringer om blant annet økodesign og bærekraft som følger av EØS-avtalen. Departementet redegjør på en oversiktlig måte for hvorfor og hvordan gjeldende regelverk i liten grad er i samsvar med samfunnsutviklingen. På denne bakgrunn mener Regelrådet at problem og mål er tilstrekkelig beskrevet i høringsnotatet.

3.2 Utredning av alternative tiltak

Regelrådet finner det positivt at departementet har utredet to alternativer til dagens regulering. Det er positivt at begge alternativene er grundig utredet og gjort rede for i høringsnotatet, og videre at de ulike løsningene er vurdert opp mot forventet utvikling uten endringer i regelverk.

Regelrådet savner imidlertid en gjennomgang av hvordan brukthandel er regulert i andre land. Regelrådet påpekte dette også i sin [uttalelse](#) til høringen i 2019 om opphevelse av brukthandelloven. Både den teknologiske utviklingen og forslaget til rammeverk for økodesign gjennom EU-lovgivning vil være fellesnevnerne for alle europeiske land. På denne bakgrunn mener Regelrådet at en gjennomgang av brukthandelreguleringen i sammenlignbare land som for eksempel Danmark og Sverige kunne gi viktig og nyttig informasjon om problemstillingen, målene man ønsker å oppnå og inspirasjon til mulig regulering.

3.3 Beskrivelse av berørt næringsliv

Regelrådet påpekte i sin [uttalelse](#) fra 2019 at utredningen hadde svakheter ved blant annet å ikke vise til antall bevillinger innen brukthandel. Det er positivt at departementet nå har undersøkt hvor mange bevillinger det dreier seg om. Regelrådet finner det positivt at departementet har gjort rede for antallet bevillinger innenfor hvert politidistrikt i egen tabell. Departementet opplyser at det for enkelte distrikt er usikkert hvor mange som har bevilling. Dette er etter Regelrådets vurdering interessant informasjon. Etter Regelrådets vurdering sier tabellen noe om ulik praksis og prioritering i politidistriktene, og gir relevant informasjon om hvordan næringen er fordelt i landet. Slike opplysninger er viktige som et ledd i å vurdere virkningene av foreslått regulering. Dersom det finnes informasjon om bedriftenes størrelse kunne departementet med fordel sagt noe om dette, særlig ettersom det må antas at de fleste er små virksomheter. Videre er det positivt at utredningen viser til hvordan brukthandel som næring er fordelt på ulike varekategorier og at aktuelle nøkkeltall er inkludert. Regelrådet mener på denne bakgrunn at utredningen på en god måte beskriver berørt næringsliv.

3.4 Utredning av virkninger for næringslivet

Regelrådet finner det positivt at departementet har utredet hvordan en opphevelse av regelverket kan gi muligheter både for eksisterende- og nye aktører innenfor brukthandel. Forslagene i høringsnotatet er en forenkling for brukthandelnæringen, og vil gi færre administrative byrder. I tillegg forventes det at en avvikling vil være positivt med tanke på ombruk, gjenbruk og materialgjenvinning. Regelrådet finner det positivt at departementet også gjør rede for det en antar kan bli indirekte eller mer perifere virkninger enn de umiddelbare direkte virkningene for næringslivet. For eksempel risikoen for økt helerivirksomhet som følge av at departementet foreslår å oppheve politiets kontroll- og tilsynsadgang.

Departementet foreslår en overgangsordning for salg av brukte motorvogner. Regelrådet forstår det slik at overgangsordningen inngår som en del av det midlertidige regelverket, inntil krav til bevilling/vandel etableres i et eventuelt nytt regelverk. Regelrådet mener at omtalen av overgangsordningen i tilknytning til alternativ 1 og det midlertidige regelverket er uklar. På denne bakgrunn mener vi at det er svakheter i utredningen av nytt brukthandelregelverk for motorvogner.

Regelrådet kan ikke se at virkningene er forsøkt tallfestet, men mener likevel at virkningene er tilstrekkelig utredet.

3.5 Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Det er positivt at departementet har vurdert behovet for overgangsordninger, samt at de har vurdert behovet for nødvendige tilpasninger i øvrig lovgivning som følge av en eventuell oppheving av brukthandelloven.

Regelrådet registrerer at departementet også har utredet midlertidige regler som skal gjelde dersom det tar tid å få på plass permanente regler for brukthandelsvirksomhet. Slik Regelrådet forstår det er bakgrunnen for dette noe usikkerhet med hensyn til det offentlige utvalget som skal se på oppfyllelse av Norges forpliktelser etter UNESCO-konvensjonen. Regelrådet har forståelse for at departementet har utredet midlertidige regler slik at en forenkling for næringslivet ikke blir satt på vent som følge av avklaring for en mindre gruppe ting. Regelrådet vil likevel oppfordre departementet til å være varsomme med å vedta midlertidige regler som kan gi usikkerhet om fremtidig regulering av bransjen.

4 Prinsipper for god regulering av næringslivet

Regelrådet skal følge den faglige utviklingen og praksis på områdene regelforenkling og regulering, og gi informasjon og generell veiledning som fremmer effektiv regulering, jf. vedtektene § 2 fjerde ledd. I dette arbeidet ser Regelrådet blant annet til bestep praksis i Norge og arbeidet med god regulering i andre land. Regelrådet ser også hen til reglene om tidlig involvering av berørte i utredningsinstruksen punkt 3-1.

4.1 Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

De fleste virksomheter i Norge er små virksomheter, og disse bidrar i stor grad til den samlede verdiskapningen. Regelrådet jobber for å øke bevisstheten om at tiltak kan påvirke små virksomheter annerledes enn store virksomheter. For eksempel kan administrative oppgaver pålagt gjennom regelverk være mer krevende for små enn for store virksomheter.

Det fremgår av høringsnotatet at det er gitt om lag 7 700 bevillinger for brukthandelsvirksomhet. Andelen små og mellomstore bedrifter fremgår ikke av høringsnotatet, men det er etter Regelrådets vurdering grunn til å tro at det er en stor andel mindre aktører. Regelrådet kan ikke se at departementet har gjort særskilte vurderinger av regelverksendringens betydning for små virksomheter. Etter Regelrådets vurdering er det imidlertid grunn til å tro at de minste virksomhetene vil ha vel så stor effekt av forenklingene som de større virksomhetene.

4.2 Involvering av berørt næringsliv i regelverksprosessen

Regelrådet finner det positivt at departementet aktivt har brukt innspillene fra 2019-høringen i utredningen av forslaget som nå er sendt på høring. Utover dette fremgår det ikke at berørt næringsliv på annen måte har vært involvert i prosessen.

4.3 Forenkling for næringslivet

Forslaget innebærer forenkling for næringslivet. Forslaget vil fjerne en rekke administrative byrder for de som driver eller ønsker å drive brukthandelsvirksomhet. I tillegg antas det at regelverket vil lette prosessen med salg av ting fra virksomheter til private, og virksomheter seg imellom. Bortfall av krav tilsier at bedrifter kan gjennomføre endringer raskere enn dersom man er avhengig av tillatelse hvor behandlingstiden kan være lang. Avviklingen av dagens regulering vil også gjøre det lettere å etablere seg som næringsdrivende innenfor brukthandel. Regelrådet er enig i departementets vurdering om at forslaget innebærer forenkling for næringslivet på flere områder.

4.4 Fremtidsrettet regulering

Det er på det rene at kommende EØS-relevant regelverk vil stille strengere krav til sirkulær økonomi og bærekraft. I lys av dette er det grunn til å tro at stadig flere vil kunne bli omfattet av brukthandelregelverket. Mange bedrifter som i dag kun selger nye ting forventes i fremtiden også å selge brukte ting. Ved å forenkle regelverket for brukthandelsvirksomhet unngår disse virksomhetene mye administrativt arbeid. Regelrådet mener at forslaget vil virke positivt på mulighetene for innovasjon ved bedre å legge til rette for nye konsepter som følger av teknologisk- og samfunnsmessig utvikling. Regelrådet finner det positivt at departementet har utredet sentrale problemstillinger tilknyttet forventet fremtidig utvikling.

5 Er forslaget utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Regelrådet finner det positivt at forslaget medfører flere forenklinger for næringslivet. Omfattende administrative byrder foreslås fjernet, og det legges til rette for nye brukthandelkonsepter som følger av teknologisk- og samfunnsmessig utvikling. Regelrådet mener på denne bakgrunn at forslaget er utformet på en måte som vil spare næringslivet for kostnader.